

култура

N O Ć

M U Z

E J A

13

Otvori oči u noći

21 | MAJ | 16

www.nocmuzeja.rs

f

[nocmuzeja](#)

Радионица за душу

Таман кад обавезе и дневна рутина утихну, негде око 17 часова, па све до у густо слепоноћни мрак, 21. маја музеји и галерије постаће главна градска забава. По тринаести пут одржава се Ноћ музеја. Организатори манифестације поручују да је тринаест сасвим безопасан број, а да посетиоце очекује најбоља Ноћ до сада.

Док трчимо, цупкамо, куцкамо, скролујемо, лајкујемо и обављамо остале модерне радње, у запећак гурамо културу. Углавном под изговором да музеја овде баш и нема. И онда се догоди та једна светлуцава ноћ у години када летаргија оде у своју другу крајност, када као хипнотисани сви похрле да се нахране културним садржајем. С једне стране, комерцијални карактер Ноћи музеја, а, с друге, ексклузивна понуда у односу на дневни ушемљени програм, оправдавају помалу за том манифестацијом. Поред саме, помало и мистичне, ноћне атмосфере, све буде другачије, занимљивије, разиграније. Да би нас задржало буднима – у тој ноћи и у свим данима који јој следе. Јер идеја тог празника јесте да нас културно заголица, да нам укаже на неистражене или занемарене лепоте, лако уочљиве само ако желимо да их видимо.

Сличну мисију већ годинама уназад има и наша кућа. Изложбе и бројне пратеће програме у протеклих пет година видело је више од пола милиона посетилаца, што Галерију Дома Војске сврстава у ред најпосећенијих у граду. Организатори су најавили најбољу Ноћ музеја до сада. Исто важи и за програм Медија центра „Одбрана“. Посетиоци ће 21. мајске ноћи моћи да виде чак три изложбе, два филма, неколико драмских минијатура, све то уз музику Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ и мирис тек испеченог војничког хлеба.

Велика галерија Дома Војске Србије у Ноћи музеја претвориће се у чувену мајсторску радионицу Драгише Крунића. „Мајстор за аутомобиле и људске душе“ назив је те носталгичне изложбе, али и најбољи опис личности Драгише Крунића. Био је ауто-механичар, песник, галериста, сценариста ТВ серије снимљене према аутентичним догађајима из његове радионице.

Неки романтичнији Београд

После четири деценије бављења поправком аутомобила, будући да су му уместо новцем, за извршене мајсторске услуге сликари плаћали уметничким делима, одлучио је да од своје ауто-механичарске радионице направи галерију. О изложбама које је ту организовао после би брујао цео Београд. Драгиша је госте дочекивао са сољу и хлебом, а после званичног отварања, прелазили су у кухињу и настављали дружење уз обавезну прасетину и пиће. Да су Драгиша и његови пријатељи уметници били и те како популарни, сведочи и следећа анегдота. Једном приликом када је сликар Тикало долазио аутобусом код Драгише, возач, знајући где се упутио, на опште незадовољство путника, променио је трасу и Тикала довезао право пред породичну кућу Крунића.

Аутори изложбе су Драгишин син Славко Крунић и Анита Панић. „Идеја овог мултимедијалног пројекта, који сам насловила истим именом као и мој документарни филм „Мајстор за аутомобиле и људске душе“, јесте да у дивном галеријском простору Дома Војске, плакатима, фотографи-

САТНИЦА ПРОГРАМА

17 часова – пројекција документарног филма „Србија у Великом рату“

18 часова – пројекција документарног филма „Срби на Крфу“

19 часова – концерт Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ испред Дома Војске Србије

20, 21, 22, 23, 24 часа – драмске минијатуре у Свечаној сали

20.30, 21.30, 22.30, 23.30 – наступ квартета Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ у свечаним салонима Дома Војске Србије.

јама, осликаним намештајем, разноврсном архивском грађом, оригиналним сликама многих познатих српских сликара и документарним филмом реконструишем живот и време Драгише Крунића, аутентичне особе, која је шармом и харизмом урбаног јунака обележила седамдесете године прошлог века у српској престоници. Он је својим необичним начином живота и искреном вољом за дружењем окупљао уметнички крем Београда, који је уживао у његовом друштву и уважавао све његове креативне предлоге, стварајући тако један романтичнији, хуманији, племенитији период живота у овом граду него што је овај данас” – објаснила је Анита Панић.

Чудесни Алексин хлеб

И Мала галерија ће 21. маја доживети праву трансформацију. На једну ноћ претвориће се у пекару у којој ће посетиоци моћи да пробају војнички хлеб, али и да сазнају о хлебу оно што раније нису знали.

Хлеб је несумњиво једно од највећих људских открића. Била је то прекретница у еволуцији – човек је од скупљача и номада полако постао земљорадник, почео је да гради насеља и ствара културу. Но изложба „Хлеб у Великом рату”, аутора Димитрија Вујадиновића, не третира хлеб само као важну намирницу, већ и као живу ризницу колективног памћења. Хлеб је у рату значио живот, у буквалном и пренесеном значењу. Био је енергија која улази на уста и био је мерило етичких вредности људи у најтежим егзистенцијалним условима. А био је чак и панцир. Умешен и испечен 1912. године, један хлеб и данас се чува у пиротском музеју. Био је прво следовање Алексе Здравковића из Пирота, кога је мајка заветовала када је кренуо у балканске ратове да прво следовање хлеба, односно таина, сачува и да ће га тај таин чувати од куршума. Алекса је прошао балканске ратове, војевао је у Првом светском рату и вратио се кући с бројним ордењем и сачуваним таином. Прича о чудесном Алексином хлебу ширила се међу војницима, нарочито после битке код

МУЗЕЈ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

У Музеју ваздухопловства посетиоци ће моћи да сазнају како изгледа радни дан pilota, да ли авион има мењач и гас, како изгледа командна табла авиона... Уз то ће, наравно, моћи да погледају и богату музејску колекцију летелица и авиона.

Битоља, када је метак намењен Алекси погодио његову торбицу за хлеб. Алекса није добио ни огреботину, али јесте бројне понуде да прода таин.

Изложба се састоји од двадесет и једног паноа с документарним фотографијама и сведочанствима учесника Великог рата. Поред паноа, на изложби су приказани документарни филмови, репринти фотографија, публикација, часописа с тематиком хлеба у Великом рату, те реплике таина, војничког хлеба, с торбама у које се полагао.

Песме бола и поноса

У годинама када се на најразличитије начине обележава стогодишњица Првог светског рата, вреди прелистати дела књижевника који су проживљавали Велики рат у првом лицу, па га потом овековечили у стиху и прози. Стога ће изложба „Српска књижевност и Велики рат“ посетиоце подсетити на ствараоце чији је живот обележен ратом и на њихова дела која се баве тим периодом.

Изложба има три целине. Прву чини седамнаест плаката у дигиталној штампи, на којима су представљени српски писци који су учествовали у рату: Станислав Винавер, Сима Пандуровић, Бранислав Нушић, Милутин Ускоковић, Бора Станковић, Исидора Секулић, Владислав Петковић Дис, Милутин Бојић, Тодор Манојловић, Растко Петровић, Драгиша Васић, Станислав Краков, Стеван Јаковљевић, Раде Драинац, Милош Црњански, Иво Андрић и Душан Васиљев. На плакатима су приказане њихове ратне биографије, изводи из дела објављени у часописима током рата и изводи из

ВОЈНИ МУЗЕЈ

И у Војном музеју посетиоци ће моћи да завире у историју Великог рата из нешто другачијег угла. Фотографије и цртежи уметника из тога времена прате судбину српског војника на путу ка слободи, од повлачења преко Албаније, боравка на Крфу, па до пробоја Солунског фронта.

књига с ратном тематиком, објављеним после рата. Други део изложбе садржи преглед српске књижевности у штампи која је излазила у Србији, Хрватској, Грчкој и Француској за време Великог рата: Српске новине, Забавник – додатак Српских новина, Књижевни југ, Ратни дневник, Југословенски гласник, La Patrie Serbe... Посебан изложбени сегмент чине и оригинални примерци ретких књига објављених у току и непосредно пре и после Првог светског рата.

Изложбу ће оживети глумци Академије уметности у Београду, који ће уз музичку пратњу хора „Српски православни појци“ говорити одломке из дела насталих у рату. Драмске минијатуре одржаваће се на сваки сат, почевши од 20 часова, па све до поноћи. ■

Драгана БАРИЈАКТАРЕВИЋ